

РЕШЕНИЕ

№ 30040

гр. София, 15.09.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 84 състав, в
публично заседание на 20.08.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Спас Спасов

при участието на секретаря Спасина Иванова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **6535** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), вр. чл. 84, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ).

Образувано е по жалба на Г. М., гражданка на А., ЛНЧ [ЕГН], лично и като законен представител на малолетната си дъщеря Я. М., срещу решение № 3517/20.05.2025 г. на председателя на Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет, с което на основание чл. 75, ал. 1, т. 2, във връзка с чл. 8 и чл. 75, ал. 1, т. 4, във връзка с чл. 9 от ЗУБ, на чужденките е отказано предоставянето на статут на бежанец и хуманитарен статут.

В жалбата и в с.з. лично и чрез чрез адв. Т. излагат доводи, че оспореният акт е незаконосъобразен, защото е издаден в противоречие с материалния закон и издаден при съществено нарушение на административнопроизводствените правила, не съдържа никакви мотиви относно бежанската история на кандидатите. Административният орган е игнорирал и бременността на М. (след приключване на производството се ражда втората им дъщеря, неспорно между страните). АО бил пропуснал да изложи изрични мотиви във връзка със семейното ѝ положение, както и да изготви и приложи справка за държавата по произход, относно положението именно на лицата от нейната уязвима група - разведени жени, жени в извънбрачни отношения, отхвърлящи принудителен брак с представители на режима на талибаните. Твърди, че принадлежността ѝ определена социална група я излага на опасност от изтезание и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение и/или наказание в А.. АО не е взел предвид и дали условията в А. ще бъдат подходящи за отглеждане на малолетните дъщери на оспорващата. В административното производство не бил участвал представител на Агенцията за социално

подпомагане. Иска се отмяна на обжалвания административен акт и връщане на преписката на решаващия орган с указания за предоставяне на бежански и/или хуманитарен статут.

Ответникът – председател на Държавната агенция за бежанците при МС в с.з. чрез юрк. К. оспорва жалбата като неоснователна и моли да бъде отхвърлена.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава мотивирано становище за основателност на жалбата.

Жалбите са допустими. Подадени са от лица по чл. 3 от АПК, които са адресати на индивидуален административен акт, засягащи тяхната правна сфера неблагоприятно, тъй като им налага ограничения чрез отказ от предоставяне на права. Жалбите са подадени в срока по чл. 84, ал. 3 от ЗУБ.

От фактическа страна се установява следното:

Чужденката е подала молба за предоставяне на международна закрила за себе си и дъщеря си Я. М. с вх. № ВР-13-1064/12.07.2024 г. (л. 94) до председателя на ДАБ. Личните данни на майката са установени въз основа на подписана декларация по чл. 30, ал. 1, т. 3 от ЗУБ - жена, [дата на раждане] в [населено място], И., гражданка на А., етническа принадлежност: хазара, семейно положение: омъжена, ЛНЧ [ЕГН]. В декларацията е вписано, че се придружава от малолетната си дъщеря Я. М., [дата на раждане]

В проведеното интервю на 19.07.2024 г. (л. 67-71) заявява, че е напуснала А. през март или април 2020 г. заедно с Х. Д. М. нелегално за И.. Разказва, че транзитно минали през територията на И. и продължили нелегално към Турция. Преминали границата и влезли отново нелегално на турска територия. Останали там около четири години в [населено място]. През това време вече била разпространена световната Ковид-19 пандемия и ситуацията навсякъде била много сложна. Молителката твърди, че са се обърнали към турските власти, но не им били издадени документи за легален престой в Турция. Заради ситуацията покрай Ковид-19 за около две години били спряли да издават документи за престой. Афганистанската гражданка заявява, че четири години са живеели нелегално на територията на Турция. Тогава се родила дъщеря им през декември месец 2020 г. в [населено място]. Съобщава, че в Турция живеели нелегално, нямали документи за легален престой и животът бил много тежък. Добавя, че работили на „черно“ поради липсата на документи. Посочва, че много хора били задържани и след това депортирани в А.. Обяснява, че дъщеря ѝ нямало как да посещава детска градина и се е налагало тя сама да се грижи за нея. В началото на юли месец 2024 г. влиза заедно със своя съпруг и дъщеря си на територията на Република България отново нелегално. Добавя, че се придвижили към вътрешността на страната и сами се предали в центъра за бежанци в кв. Военна рампа с идеята да подадат молба за закрила. Според АО чуждата гражданка мотивира молбата си за международна закрила с проблеми от семеен и личен характер. Конкретният повод, който е накарал молителката да напусне А., е че насила е сгодена за по-възрастен от нея талибан. По нейни думи той винаги е ходил с оръжие и всички в А. ѝ казвали, че тя трябва да се държи по нормите на талибанските разбирания. Добавя, че собственият ѝ баща не е искал да я даде на такъв човек, но всички ги притискали. Молителката уточнява, че е родена в [населено място], И. през 1986 г., където е живяла от раждането си до 2018 г. Когато била на 15 години се омъжила за свой братовчед, била регистрирана като член на неговото семейство и имала документи, чиято валидност се продължавала на определен период. Родителите ѝ се завърнали в А. и през 2015 г. останала сама, разведена и без документи. Родителите на бившия ѝ съпруг притежавали документи за легален престой в И., но тя след развода нямала правна възможност да си издаде документи. Съгласно иранските закони тя нито е била омъжена, нито е била разведена, защото бракът им бил сключен по афганистанските мюсюлмански обичаи, направен от афганистански молла, който живеел в И.. Разказва още, че

през 2018 г. се върнала в Афганиста за период от две години. От бившия ѝ съпруг, който е нейн първи братовчед, молителката има две деца. От брака им се родило момиче с тежки физически и психически проблеми и на 8 годишна възраст то починало, а синът им живеел при своя баща в И., защото той е негов законен попечител по афганистанските закони. Чужденката твърди, че е искала тя да се грижи за сина си, но не можела да се бори с ислямските закони. След развода им през 2015 г. Европа отворила вратите си за бежанците и бившият ѝ съпруг и синът им заминали за А., където живеят до момента. Пояснява, че имат издадени документи, но не знае какви точно. Афганистанската гражданка споделя, че през 2016 г. майка ѝ починала, а всички нейни братя и сестри имали семейства и така тя останала да живее с баща си. Кандидатката посочва, че през 2018 г. баща ѝ решава да се ожени повторно и заминават за А. заедно. По това време се запознала със сегашния си съпруг с когото нямат брак. Молителката посочва, че много се харесвали с Х. Д. М. и той искал да я представи на родителите си за своята бъдеща съпруга, но заради това, че имала предишен брак и развод, родителите му не били съгласни да сключат брак. Друга причина, която изтъква е, че когато се върнали в А. при бащата на чуждата гражданка дошъл един талибан, който я искал за негова съпруга. Въпросния човек бил много по-възрастен и тъй като тя вече била влюбена в Х. Д. М. не била съгласна на този брак, а баща ѝ също не искал да дава съгласието си. Молителката разказва, че първоначално възрастният господин бил много любезен, но след като му отказали, той започнал да заплашва баща ѝ. След отказа бащата на молителката се изплашил и тя се сгодила за него. По същото време баща ѝ се оженил повторно и направили скромно тържество. Търсещата закрила добавя, че на бъдещия ѝ съпруг му се наложило да отсъства служебно и след това щели да направят сватба. Молителката заедно с Х. Д. М. напуснали в този момент А.. Споделя, че ако е останала в А. е щяла да се чувства като мъртва, защото нямала да понесе живот с възрастен господин, който имал деспотично и тиранично отношение. Уточнява, че когато пристигнали в центъра за бежанци в кв. Военна рампа се срамували и се притеснявали от техните сънародници и казали на всички, че са семейство, защото това нямало да бъде добре прието от мюсюлманската общност в лагера. Молителката заявява, че баща ѝ се е преместил в И., защото господинът, за който е трябвало да се омъжи, я е търсил постоянно и така той искал да избегне проблемите с въпросния талибан. В заключение добавя, че той живее там нелегално, но много хора го правели, защото не успявали да си извадят документи за легално пребиваване в И.. Допълва, че е работила в [населено място], И. за период от една година като чистачка в дентална клиника и такава за разкрасителни процедури. Молителката твърди, че не може да се върне да живее в И., защото няма да може да си издаде документи за легално пребиваване там, а в А. не може да се върне, защото талибаните, по нейни думи, ще я осъдят на смърт с камъни по техните талибански закони, тъй като тя е прелюбодейка и след като е отказала брак на мъж заслужавала да умре. Съобщава, че ситуацията със сигурността в А. е много лоша, защото отношението на талибаните към жените е в разрез с всякакви човешки норми и дъщеря ѝ е обречена да живее в мъки там. Пояснява, че би желала да живее спойно и да получи разрешение за престой в Република България, че знае, че тук се отнасят добре с бежанците.

В заключение чуждата гражданка добавя, че в бъдеще се надява да може да работи и да се реализира тук в България и най-вече дъщеря ѝ да има добро бъдеще. Декларира, че желае да получи международна закрила в Република България.

При тези фактически установявания решаващият орган приел, че като причина за напускането на А. е изтъкнала проблеми от семеен и личен характер. Напуснала Турция, тъй като не притежавала редовни документи, но през цялото пребояване там не е имала никакви проблеми с турските власти.

Приел е, че не са налице предпоставките за предоставяне на статут на бежанец по ЗУБ.

Анализира е подробно приложението на чл. 8 от ЗУБ.

От анализ на цялата бежанска история приел, че конкретни действия на преследване срещу афганистанската гражданка не са осъществени. Не се установява и срещу молителката да са налице посегателства, чиято системност и мащаб достигат до границата на преследване. Всичко това в съвкупност потвърждавало неоснователността на молбата ѝ за закрила. Твърденията ѝ не съдържали и информация за осъществено спрямо нея преследване по смисъла на чл. 8, ал. 2-5 от ЗУБ и риск от бъдещо такова.

Според АО дискриминационни и други неблагоприятни мерки, водещи до риск от преследване, също не заявява. Кандидатката не сочела други релевантни причини или обосноваващи опасения за преследване - не е осъждана и не е била преследвана от официалните власти както в А., така и в Турция. Молителката не е била заплашвана или преследвана по етнически или религиозни причини нито в А., нито в Турция. Положението на афганистанските бежанци в Турция е било подробно описано в приложената по преписката справка с вх. № МД-02-208/14.04.2025 г. на Дирекция „Международна дейност“ на ДАБ при МС.

Разгледан е Турският Закон за чужденците и международната закрила (LFIP), който предоставя три вида статут на международна закрила в съответствие с политиката на Турция за географски ограничения на Конвенцията за бежанците от 1951 г.

АО е разгледал понятието „трета сигурна държава“.

От анализа на фактическите обстоятелства, изявленията на чужденката по време на интервюто и приложената справка обобщил, че въпреки известни затруднения свързани с регистрацията на афганистански бежанци, породени от големия брой кандидати, турската държава полага усилия на търсещите закрила да бъдат осигурени здравни, социални и образователни услуги. Можело да се направи извод, че в конкретния случай не става дума за лице, нуждаещо се от международна закрила, а за икономически мигрант, търсещ по-добро качество на живот.

Обосновал липса на предпоставки за предоставяне на хуманитарен статут. Установената фактическа обстановка не давала основания да се приеме, че тя е била принудена да напусне страната си на произход – поради реална опасност от смъртно наказание или екзекуция.

Според тълкувателно решение на Съда на Европейския съюз от 17 февруари 2009 г. по дело № С-465/07, понятията „смъртно наказание“, „екзекуция“ и „изтезание, нечовешко или унижително отнасяне, или наказание“, наложени на молителката в страната ѝ на произход и Турция, посочени в чл. 9, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗУБ, обхващат ситуации, в които кандидатката за субсидиарна закрила е изложена на риск именно от конкретен вид посегателство. Твърдения от подобен характер тя не е направила. От изложеното следвал изводът, че чужденката не е била изложена и за нея не съществува бъдещ риск от посегателства по чл. 9, ал. 1, т. 1 и т. 2 от ЗУБ.

Разгледана е политико-икономическата ситуация в Турция. Прието е, че молителката е пребивавала четири години в Турция - държава, различна от държавата ѝ по произход и същата представлява „трета сигурна държава“ по смисъла на § 1, т. 9 от Допълнителните разпоредби на ЗУБ. Поради тези съображения за М. не били налице предпоставките по чл. 9, ал. 1, т. 3 от ЗУБ.

Прието е, че тя може да се завърне в тази страна и да продължи живота си там.

С тези мотиви и е отказано предоставянето на международна закрила на двете апликантки.

По делото е разпитан свидетелят Х. Д. М. – баща на двете малки деца на жалбоподателката. Сочил, че съпругата му била дадена за жена на един талибан, с когото не била съгласна да живее. Тъй като нямали брак, но живеели заедно, по законите на талибанското управление тя щяла да бъде убита с камъни, а за себе си счита, че ще бъде обесен. Тя не искала да сключи брак с талибана, тъй като бил по-възрастен от баща ѝ.

По делото е приобщен социален доклад от Агенцията за социално подпомагане по реда на чл. 15,

ал. 6 от Закона за закрила на детето. Приобщена е актуална справка за А. и доказателства за раждане на малолетната Х. М. на 29.05.2025 г. с майка Г. М. и баща Х. дад М..

При тези факти жалбите се явяват основателни.

Решението е постановено от компетентен административен орган –председателят на ДАБ при МС, съгласно чл. 48, ал. 1, т. 1 ЗУБ.

Административният акт обаче е издаден в нарушение на установената форма, допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила и в нарушение на материалния закон. Съображенията за това са следните:

Още тук е мястото да се посочи, че освен за себе си, Г. М. е подала и искане за предоставяне на международна закрила и за дъщеря си Я. (видно от молбата на стр. 94 от делото) и съобразно дадените ѝ указания – „Ако вие сте родител и сте придружен в Република България от малолетното ви дете, вие можете да поискате закрила и за вашето дете с вашата молба“ (л. 88 от преписката – Указания относно реда за подаване на молба). ЗУБ не съдържа специални правила за разглеждане на молби от придружени малолетни, поради което молбата, касателно малолетното дете, е следвало да бъде разгледано по общия ред в общо решение, но с отделни мотиви, независимо, че бежанската история на четиригодишната М. не следва принципно да се различава от тази на майка ѝ. Основателни са възраженията в жалбата, че в административния акт липсва каквото и да е произнасяне по отношение на Я. М.. АО не е извел и никакви изводи при действие на императивната разпоредба на чл. 6а от ЗУБ, указваща, че при прилагането на закона първостепенно значение има най-добрият интерес на детето.

Основателни са и доводите, че по отношение на произнасянето, касателно Я. М., решаващият орган е допуснал съществено нарушение на административнопроизводствените правила като не е осигурил участие на социален работник за консултиране, съобразно императивното изискване на чл. 15, ал. 4 от ЗУБ, нито като алтернативна форма е представен социален доклад. По делото е приобщено писмо от АСП видно от което служителите неколkokратно са се опитвали да осигурят контакт с майката и детето, но това не се е случило. Административният орган е следвало да извърши произнасянето си едва след изпълнение на императивните изисквания на чл. 15 от ЗЗДет, вр. чл. 6а от ЗУБ. След като за съдебната фаза на производството АСП са представили социален доклад, очевидно това е било възможно и в безспорната фаза на процеса.

Горните съображения съставляват самостоятелни основания за отмяна на решението по отношение на Я. М..

Съществени нарушения на административнопроизводствените правила са допуснати и при произнасянето относно правото на получаване на закрила на Г. М..

От проведеното интервю обобщено могат да се извлекат следните относими факти:

Чужденката е заявила твърдения, че заради начина си на живот има опасност да бъде убита с камъни заради начина си на живот (живее с мъж без брак и има деца от него) и че е отказала брак на мъж – тоест ще бъде насилствено омъжена. Към момента на произнасянето е била бременна. Същата е и разведена.

На първо място органът не е отчел, че като бременна Г. М. попада в категорията на лицата от уязвима група по § 1, т. 17 от ДР на ЗУБ и не е съобразил това обстоятелство при произнасянето си в нарушение на чл. 30а, ал. 2 от ЗУБ – за целите на производството се отчитат особеното положение на чужденеца от уязвима група или специалните потребности, независимо на кой етап са установени

Съгл. чл. 8, ал. 1 от ЗУБ статут на бежанец в Република България се предоставя на чужденец, който поради основателни опасения от преследване, основани на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група, се намира извън

държавата си по произход и поради тези причини не може или не желае да се ползва от закрилата на тази държава или да се завърне в нея.

Изложените в интервюто факти, а и тези, изложени в с.з. сочат на извод, че са налице опасения от преследване по смисъла на чл. 8, ал. 5, т. 2 от ЗУБ - правни, административни, полицейски или съдебни мерки, които са дискриминационни сами по себе си или се прилагат по дискриминационен начин, в случая – под форма на непряка дискриминация като тези мерки се твърди, че ще бъдат приложени от талибаните – организация, която контролира значителна част от територията на страната – преследващ субект по чл. 8, ал. 3, т. 2 от ЗУБ.

В този смисъл е и решение на СЕС № C-608/22 г., с което се приема, че чл. 9, § 1, буква б) от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила, трябва да се тълкува в смисъл, че попада в обхвата на понятието „действие на преследване“ съвкупността от дискриминационни спрямо жените мерки, които са приети или толерирани от „субект на преследване“ по смисъла на чл. 6 от тази директива и се състоят по-специално в лишаването на жените от всякаква правна закрила срещу насилието, основано на пола, домашното насилие и принудителните бракове, тъй като поради кумулативния си ефект тези мерки накърняват зачитането на човешкото достойнство, гарантирано в чл. 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз.

Също така нормативната уредба на ЗУБ допуска опасенията от преследване да могат да се основават на събития, настъпили, след като чужденецът е напуснал държавата си по произход – чл. 8, ал. 6 от ЗУБ.

Именно тези съображения е следвало да бъдат обсъдени в мотивите на административния орган, който неотнормо, но за сметка на това пространно е обсъждал общата политическа ситуация в страната по произход и само в едно изречение е посочил, че талибаните са издали указ, забраняващ принудителния брак в А., в който се казва, че жените не трябва да се считат за собственост и трябва да дадат съгласие за брак. В справката не се съдържа информация относно начина на третиране на лица, обвинени в нарушаване на моралните ценности на шериата. Този въпрос не е изследван в справката, изготвена от дирекция "Международна дейност" на ДАБ – МС, поради което председателят на ДАБ – МС не го е изследвал в решението си и този въпрос, макар и относим към настоящия спор, е останал извън предмета на обжалваното решение. Обсъдената в решението справка не е пълна, тъй като не е изследвано положението на лицата, обвинени за поддържане на извънбрачна връзка. С оглед принципите на доказване в процеса за тези обстоятелства е необходимо да бъдат събрани доказателства, за да се прецени правилно ли са обосновани изводите на административния орган.

Административният орган не е извършил пълна и всеостранна проверка на сочението от апликанта обстоятелства, въпреки вмененото му задължение с чл. 35 на АПК. За да се произнесе по молба за субсидиарна закрила, компетентният орган трябва да провери и определи дали има сериозни и потвърдени основания да се смята, че ако бъде изпратена обратно в страната си на произход, тя би била изложена на реална опасност от тежки посегателства (вж. решение на СЕС по дело № C-560/14 – т. 35, 37, 41). Липсата на пълна и всеостранна, а в случая и на относима информация, пречатства съдебната инстанция да провери дали правилно е приложен материалният закон. Едва след като провери наличието на предпоставките по чл. 8, ал. 1 и чл. 9 от ЗУБ АО следва да обсъди възможността за връщане на молителката и дъщеря ѝ в трета сигурна страна – арг. чл. 13, ал. 1 от ЗУБ.

На няколко места в решението си органът посочва, че молителката на заявява или че не твърди да е била преследвана. Тук е мястото да се посочи, че органът е този, който като правоприложител извършва правната квалификация на институтите по смисъла на ЗУБ въз основа на изведените от бежанската история факти. От апликанта не може да се очаква да употребява специализирани термини като „считам, че съм дискриминирана“ или „считам, че съм преследвана по смисъла на чл. ...“

Решението следва да се отмени и преписката да се върне за ново произнасяне на административния орган.

При новото произнасяне същият следва да събере относимата информация, свързана с положението на жените в А., да изложи съображения дали молителката е лице от уязвима група, да да изложи съображения дали с оглед бежанската история молителката е обект на дискриминация като в тази връзка следва да съобрази и решение на СЕС по дело С-608/22 относно обстоятелството дали принудителният брак на който са подложени жените в А. следва да се определи като действие по преследване и като дискриминация – пряка или непряка по смисъла на чл. 8, ал. 5, т. 2 от ЗУБ, да осигури участието на представител на Агенцията за социално подпомагане с лично участие или посредством доклад, при произнасянето си спрямо Я. М., да изложи самостоятелни мотиви и да обсъди най-добрия интерес на детето.

Така мотивиран, Административен съд София-град, I отделение, 84-ти състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ изцяло решение № 3517/20.05.2025 г. на председателя на Държавната агенция за бежанците

ВРЪЩА административната преписка на Председателя на Държавната агенция за бежанците за ново произнасяне по молбата на Г. М. и Я. М., относно искането за предоставянето на международна закрила

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от съобщаването му